

извора, а ти извори заступају интересе оних који иза њих стоје – а ти нису пријатељи ни Србима ни Русима.

Два пожртвована родољуба, професор др Растислав Петровић и фоторепортер Миленко Шукало, прихватили су се смелог и необичног задатка да Русији прикажу српска страдања. Са својом изложбом кренули су кроз Русију и прокрстарили је од Црног Мора до Мурманска и од западних граница до иза Урала. Гледали су руски људи и жене у многим градовима ту потресну изложбу и саосећали са жртвама геноцида, онога пре пола столећа и овога последњих година и месеци. Ко је ту изложбу видео, неће више веровати у са стране сервирану лаж да су Срби једини кривци у вртлогу крвавог балканског обрачуна, који, на жалост, никако да се заврши. Потекле су из руске душе узбуђене изјаве, у листовима су поводом изложбе штампани чланци пуни саосећања, али и података. Што је најважније, изложба је допринела да нам се руски народ врати као пријатељ.

И сад долази уздарје: Растислав Петровић долази на нову, још оригиналнију идеју да изложбом о изложби говори о обновљеним руским братским осећањима. Сlike и документи сведоче сада нама о нашој руској браћи. Драгоцено пријатељство учвршћује се на обема странама. Растислав Петровић задужио је обе.

Живимо у време претешко и судбоносно за оба народа. Завршићу ово кратко излагање топлом жељом да и један и други изађу из искушења са чашћу и достојанством и да препорођени и чврсти крену у миру путевима развоја и напретка.

[Текст је објављен у *Гласу Србије*, Краљево, 1999, бр. 6–8, 21–22. Због непрецизног скидања са траке, штампани текст садржи доста грешака. Стога, по сугестији Павла Ивића, овде доносимо његов оригинални рукопис.]

Садржај

Прва глава	
ЈЕЗИЧКЕ ВАРИЈАНТЕ	
И ЈЕЗИЧКА ПОЛИТИКА	5
Варијанте нашег књижевног језика	
и улога језичких стручњака	7
Српскохрватски књижевни језик и наше дужности	16
Нисам за сејање нервозе	22
Распре о речнику	33
За равноправност, а против цепања језика	36
Варијанта није језик	47
Проблеми око језика и споразум око речника	49
Проблеми око језика и споразум око речника (2)	54
Јединство језика и националних култура	57
Двострука неписменост	59
Преокренути језички фронтови	60
Отворено писмо др Душану Драгосавцу	64
Језик на дневном реду	70
За еластичнију норму	75
Ограничено поље кретања	
Идеал – договор за истим столом	78
Sos за језик	80
Дуг и одговоран посао	86
Књижевни и стандардни језик	92
Против ускогрудости	93
Против ускогрудости	96

Језик одражава стварност једног друштва.	97
Наш језик, јуче, данас, сутра	99
Српскохрватски без комплекса	103
Чињенице – пожељне и оне друге	112
Неговање српскохрватског језика на организован начин	113
Науци требају чињенице, а не емоције	116
Ради се ипак о нечем другом	132
Све моје констатације и даље чврсто стоје	139
Језичке и друге споне.	160
[О реформи Вука Караџића]	164
Чиме нас је задужио Вук?	168
Вук Караџић и књижевни језик код срба.	170
До правописних измена договорно	171
Вуку у част – предавање о језику	175
Разлике међу варијантама – лексичке природе	178
Употреба истине	181
Изолација сваком штети	187
Расцеп на помолу	188
О језику у службеној употреби у Хрватској – послје одлуке сабора пропуштена прилика	196
Коме то чупају језик?	197
Језичка неравноправност – пут ка асимилацији Срба у Хрватској	199
Језик за нарочиту употребу	200
Заједнички, али подељен језик	208
Српско језичко питање	214
Српскохрватски је један језик	217
Језик као жртва политике	220
Језик жртва политике	223
Начела наше језичке политике (1)	228
Језик се не своди на правопис	243
Језик и проблеми око њега	248
Величина малих разлика	268
Језички проблеми Србије данас	270
Речима треба потврда у стварности	273
Тирилица је најсавршенија азбука у Европи	281
Пажљиво са језиком	287
Враћање исконском имену	289
Тирилица је само наша	297

Како би Вук Караџић данас говорио?	300
Блиски сусрет речи.	304
Речи нису за одстрел	307
Путокази у свету речи	310
Актуелни тренутак српског књижевног језика	313
Вук је направио грешку.	321
Још понешто о вуковим заслугама	325
Правопис је у – темељу језика	330
Ослободили смо се националне летаргије.	335
Норма за леп говор	343
Норме доброг језика	348
Српски књижевни језик међу најзаосталијима у Европи	353
Језичко планирање у Србији данас	359

Друга глава

О ЕТНИЧКОЈ ПРОШЛОСТИ

КОСОВА И МЕТОХИЈЕ	371
-----------------------------	-----

Албанија и косово: сеобе и територије	373
Ненаучна таштина ради оспоравања науке	382
Историјски митови и индоктринација	386
Право науке на истину	386
Неравноправност српскохрватског језика	391
Наталитет у служби политике	391
Порекло и континуитет	395
Зашто се померала етничка граница између Словена и Албанаца?	399

Трећа глава

ИСТОРИЈСКИ ЛОМОВИ

РАЗДИРУ ОТАЏБИНУ	405
----------------------------	-----

[Ауторизована дискусија поводом меморандума сану]	407
Пробни камен демократизма	409
Ослободити се илузија о Југословенству	411
На нашој страни су аргументи	412
У сукобу с истином	417
Право на самоопредељење	419

Хрватска ће изгубити раг	421
Препород свести Српског народа	429
На прелому епоха	440
Југославија мања али боља	443
Уместо туђе лажи наша истина	446
[Два задатка Српског сабора]	448
Разбити неистине о Српској борби	449
Отворено писмо домаћој и светској јавности	454
Специјално за српске народне новине говори председник српског сабора академик Павле Ивић	456
Рушење Југославије једним потезом	457
Нова неправда Српском народу	458
Нетачности господина Грмека	460
Срби остају у Југославији	466
Свету дати прилику	467
Зверства на душу Европе	475
Ез позива на ликвидацију Југославије	480
[Дискусија]	481
Сецесија одавно спремана	482
Писмо уреднику индпендента	487
Босанска танка црвена линија	489
Саопштење Српског сабора	495
Лицемерно и застрашујуће	497
Деобе у крви	498
Србофобија и последице. Вазали против Србије	499
Прећутана неравноправност	507
Српски шок	516
Неморални коментари	526
Антиратна пропаганда	536
Антиратна пропаганда	537
Како се Срби сатанизују	540
Упорни покушаји оцрњивања	543
До мира мора доћи	549
Има наде за оптимизам	554
Границе хрватске – ни етничке ни историјске	558
Смисао и методи сатанизације	560
За спас западне гране српства	587
Прећутани злочини у Западној Славонији	591
Саопштење Српског сабора	592

Саопштење Српског сабора поводом окупације Републике Српске Крајине од стране Хрватске војске	595
Саопштење Српског сабора	597
Земља за вредне руке	599
Мудра одлука посланика Републике Српске	602
Обмана као систем	602
О наталитету шиптара	604
Српски интелектуалци говоре: академик Павле Ивић	604
Срби су главна жртва Титовог режима	615
Србија има будућност	616
Усамљеност народа у „новом светском поретку”	619
Увод	622
Реч Павла Ивића	628
Несрећна су времена кад овакве изложбе настају	635

Stiegler, S., 242	Фон Ердман, Е., 119, 134
Стијовић, С., 109, 266, 282	Фортис, Алберто, 218
Стојановић, Драгана, 285	Fulda, A., 242
Стојановић, Зоран, 361	
Стојановић, Љубомир, 197	Хам, Јосип, 45, 50, 58
Стојановић, Смиљка, 92	Хаџи-Лоја, 295
Стојановић, С., 96, 100	Хемингвеј, Ернест, 10, 123
Стојичић, Ђоко, 254, 255, 256	Херити, Питер, 69
Стојковић, Атанасије, 365	Хитлер, Адолф, 41, 301, 308, 309, 310, 342, 349, 366
Стојковић, Живорад, 337, 359	Хоџа, Енвер, 284
Стојковић, Стојан, 342, 343	Храсте, Мате, 58
Striedter-Temps, Hildegard, 219	
Суботин, Татјана, 93	
Schneeweis, Edmund, 219	Цар Емин, Виктор, 271
Schrenk, Josef, 242	Цветковић, Драгиша, 309
Тарасјев, Андреј, 293	Цвијановић-Лотина, Р., 27
Терзић, Богдан, 357, 371	Цвијић, Јован, 382
Тесла, Никола, 375	Цицерон, Марко Тулије, 256
Тито, (види Броз, Јосип)	Црњански, Милош, 289, 418
Толстој, Лав, 165, 231, 291, 365	
Толстој, Никита, 336	Чајкановић, Веселин, 382
Тривунац, Милош, 219	Чигоја, Бранкица, 109
Туђман, Фрањо, 51, 103, 311, 312, 313	Чомски, Ноам, 102
	Шафарик, Павел Јозеф, 110, 201, 202, 213
Ћорић, Божо, 23, 62, 114	Шачић, Биљана, 89
Ћосић, Добрица, 39, 40, 314, 337, 359, 418	Шешел, Војислав, 35
Ћупић, Драго, 22, 109, 129, 351, 354, 357	Шиц, Јозеф, 336
	Шмаус, Алојз, 218
Унбегаун, Борис, 336	Шневајс, 219
	Шпадијер, Ирена, 93
Фекете, Егон, 357	Шубашић, Иван, 301
Фелешко, Казимјеж, 336, 352	Шулек, Богослав, 234
Филиповић, Миленко, 383	Шчерба, Ј. В., 80
Фокнер, Вилијам, 123	Wilz, A., 242

Садржај

Четврта глава	
О ПРАВОПИСУ И ЈЕЗИЧКОЈ СТАНДАРДИЗАЦИЈИ	5
Узорно ортографско дело	7
Правопис српског језика	9
И правописа има разних	13
Правила по мери говора	17
Мало промена и много допуна	18
Нови матичин правопис – потреба времена	21
Одговор императиву историје	22
Пета глава	
ПОВОДОМ НАПАДА РАДМИЛА МАРОЈЕВИЋА	29
Један правопис или неколико?	31
Кад машта замени науку	35
Наука у другом плану	40
Католикос је маројевић!	44
Емоционалац као критичар	49
Маројевић смешан, приписује и себи и мени историјске улоге које немамо	75
Епитаф једној полемици	76
Најнесрећнији избор	86
Зашто декан реагује тек сада	87
[Изјава]	88

Ситна слова збунила декана	89
Покрштење из главе „дунда мароја”	92
Потпаливач међусрпске кавге	96
Слепило за истину	100

Шеста глава

„СЛОВО О СРПСКОМ ЈЕЗИКУ”

– НАЦИОНАЛНА ШТЕТА –	107
--------------------------------	-----

У одбрану достојанства српске науке	109
Боље да се није појавила	115
Нисмо хрватима дали Вуков језик они су га узели	116
Господин росић не зна, али напада жестоко	118
Открића „великог научника”	121
Крлежа је хрватски писац	123
Кавга уместо аргумената	125
Спој незнања, измишљања и ароганције	126
Главу проглашавате репом.	129
Слово о српском језику	130

Седма глава

РАЗНО

(КРИТИКЕ, ПРИКАЗИ, ПРЕДСТАВЉАЊА,

ЈЕЗИЧКЕ ПОУКЕ И ДР)	137
-------------------------------	-----

Језичка поука о глаголу стизати и стизавати	139
Авиони на млазни погон	139
Одговори уредништва	141
О виду глаголског облика будем	148
О акценту презимена као Илић, Пантелић и сл.	156
Делић тражења	159
Нова сазнања	160
Двоструко добар знак	164
Српскохрватски акценти и истина	167
Дискусиони методи Ђорђа Костића	178
Затрпано благо језика	186
Путеви осипања и богаћења језика	189
Знамење Ловћена	191

Уводна беседа	192
Уводна реч	195
Завршна реч	197
Миливој Павловић	197
Рудолф Коларич	207
Matthias Rammelmeyer: Die deutschen lehnübersetzungen im serbokroatischen. Beiträge zur lexikologie und Wortbildung	219
О преводу Новог завјета	249
Изгубити утакмицу по кључу	250
Симптоми кризе	251
Бумеранг као награда	252
Вуковим стопама	254
Бескрајна оданост језичком јединству	256
Рецензија о XIII књизи речника српскохрватског књижевног и народног језика	260
Слика језичког блага	262
Рецензија о XIV књизи речника српскохрватског књижевног и народног језика	266
Рецензија о другом делу XIV књиге речника српскохрватског књижевног и народног језика	269
Рецензија о раду проф. Др Радмила Маројевића: „Косово – Косовац – Косовар”	273
Журба због блага и памћења	274
Научна слика Покрајине	278
Пут ка асимилацији	282
[Реч захвалности]	285
Насрнули на завјет	287
Какав треба да буде нин?	288
Реч на оснивачкој скупштини друштва српско-руског пријатељства	289
У истом културном кругу	292
Грешке у логици и логика у грешкама	295
Свједочанство о епохи	314
Верност завичајној њиви	315
Патријарх славистике	315
Час без неутралних и равнодушних	320
Именик правих срба	321
Југославија у огњу	323
Нека за овом књигом дођу многе друге	325

Читај и исправљај	328
Документовано и речито	329
Потреба за обраћањем нашој традицији	330
Словом на лаж	333
Студије о србима	335
Реч на отварању изложбе слика миће поповића	337
[Изјава]	339
Очев лик гледан из даљине	339
Немачки генерал Ромел у српском фолклору	341
Тежња за објективношћу	350
Опис који освешћује	351
Географија као судбина	355
Предговор	357
Оаза слободног мишљења у свету једноумља	358
О књизи прозодија речи и реченица у српскохрватском језику	360
Право и лажно народно песништво	362
Реч на представљању књиге словенски гласник	364
Елдорадо за истраживаче	366
Митар пешикан несвакидашња личност	368
Истински крик	370
О научном скупу „О српским народним говорима”	370
О зборнику радова о српским народним говорима	371
Благо нашег језика	372
Култура инспирисана прошлошћу	376
Догађају се на свету и добре ствари	378
Прави пут	380
Прво име српске науке о језику	381
Повеља признања (Алекси Ивићу)	384
Најстрашнија мана	385
Рецензија Варовнића мр Гроздане Комадинић	385
Сличност између српског и јапанског језика	386
Америка – светски проблем	389
Преображење се види	390
Велико дело Милоша Јевтића	393
[разговори с Павлом Ивићем]	395